

ker se jim ne zdi vredno svojih knjig pošiljati raznim uredništvom slovenskih časopisov, nego zmotno mislijo, da je vsak urednik dolžan knjigo ne samo kupiti, ampak tudi priporočati. Drugod ljudje bolje vedo kaj se spodobi. Ured.)

S. R.

Jurčičev roman „Doktor Zober“ priobčtuje v češkem prevodu leposlovnih list „Ruch“; njegov roman „Ivan Erazem Tatenbach“ pa v nemškem prevodu „Südsteierische Post“ v Mariboru.

Preširnova ljudomilost. Leta 1848. imel je dr. Fr. Preširen za pisarja sina svojega pokojnega prijatelja Andreja Smoleta. Mladeniča so zadela vojaška leta in moral je v Ljubljano k naboru. Pri „Virantu“ so ga potrdili. Ko Preširen to zve, zasvetile so se mu solze v očeh in takoj ga je hotel odkupiti. „Osemsto goldinarjev imam k sreči ravno pri sebi, dajte mi mladeniča nazaj!“ Toda žalibog, da se tistega leta ni noben odkup dovolil in se torej tudi Preširnu prošnja ni mogla izpolniti. Toliko je pa vendar le preprosila, da so mladeniču cel mesec dni dopusta dali.

„Slovenec“, XI, št. 147.

Pričetki avstrijske obrtnosti in trgovine za cesarja Karola VI. Prof. dr. Fr. Martin Mayer v Gradcu je pred nekoliko meseci dal na svetlo knjigo: „die Anfänge des Handels und der Industrie in Oesterreich und die orientalische Compagnie. Innsbruck, 1882, 8, 134“; cena 1 gld. — na katero s temi vrsticami obračam pozornost čestitih čitateljev; kajti vredna je naše pozornosti v polni meri in vsak prijatelj domače zgodovine, kakor tudi obrtnega in trgovinskega razvoja naše dežele in naše države jo bode čital z največjim zanimanjem. Građivo svoji knjigi je prof. Mayer dobil v muzealnem arhivu v Ljubljani. Tam se namreč nahajajo natančni prepisi sejnih zapisnikov dvorne kamore, katere je za Karola VI. oskrbel Ljubljčan Fr. pl. Reigersfeld. Ta mož je bil jako omikan, podjeten, bistroumen in v trgovinskih stvareh izredno zveden; zato mu je vlada izročala imenitne posle v prospeh domače obrtnosti in domače trgovine; tako je bil na pr. l. 1723. s tremi avstrijskimi ladjami in z domačim blagom poslan v Lizabon, da bi osnoval trgovinsko zvezo med Trstom in Portugalskim; l. 1731. je bil drugi asistent v Trstu v prospeh domače trgovine osnovanega oblastva „Intendenza litorale“ itd. O vseh svojih poslanstvih, izkušnjah in opazovanjih je pisal Reigersfeld točen dnevnik ter prepisaval uradne spise in načrte o trgovinskih stvareh. In to građivo je porabil prof. Mayer za svojo knjigo, katera je skoz in skoz oprta na vire, do zdaj nepoznane; za to knjiga ni samo v obče zanimiva, ampak prinaša tudi veliko novih podatkov, katerih ne čitamo v nobeni zgodovini avstrijski. Tu je prvič natančno opisana zgodovina „orijentalške družbe dunajske“ („orientalische Compagnie“), katere ni zamenjavati z vzhodnoindiško trgovinsko družbo, ki se je za Karola VI. osnovala v Ostendi v Belgiji. Opisani so tu avstrijske vlade in omenjene družbe napori, da bi se povzdignila domača industrija in da bi se odprli pomorski potje domači trgovini v jutrove in zapadne dežele. Razkrite so tu vse spletko in razloženi vsi zadržki, katere so avstrijski trgovini delali dobička željni domači trgovci, občna nevednost prebivalstva, razni deželni stanovi in tuje države, osobito Benetke. O razvoji Reke in Trsta, ki sta bila l. 1719. proglašena za svobodni pristanišči, priobčtuje knjiga zanimive nove podatke, ravno tako o tedanjih mitnicah in cestah; državna cesta z Dunaja v Trst